

THE EVOLUTION AND PERSPECTIVES OF THE MONETARY SYSTEM OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

EVOLUȚIA ȘI PERSPECTIVELE SISTEMULUI MONETAR AL REPUBLICII MOLDOVA

MORARU Valeria, studentă, specialitatea: Marketing și Logistică

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,

Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: moraru.valeria@ase.md

Abstract. *This article presents a research of the monetary system of the Republic of Moldova, including a comparative case study of its evolution over time, influenced by both internal and external factors. The research was conducted on the basis of the National Bank of Moldova, with relevant statistics. At the same time, the perspectives of the monetary system and the national currency are highlighted.*

Keywords: monetary system, monetary policy, monetary currency, monetary aggregates, economic integration.

JEL CLASSIFICATION: G00, G14, G21, G28

INTRODUCERE

Banul – instrumentul ce facilitează schimburile economice – este unul dintre pilonul pe care se ține un stat.

Pentru Republica Moldova, povestea monetară a început în anul 1993, când tânărul stat și-a lansat propria monedă – leul moldovenesc. Acest moment a reprezentat nu doar o declarație de independență economică, ci și începutul unui proces de adaptare la realitățile schimbătoare ale finanțelor globale.

Scopul lucrării este de a explora sistemului monetar moldovenesc, dezvăluind mecanismele care îi asigură reziliența în fața turbulențelor economice (tipurile de fonduri monetare, agregatele monetare) și de a analiza cum deciziile Băncii Naționale a Moldovei modelează peisajul economic al țării noastre.

Cercetarea dată nu se limitează doar la prezent, ci privește atât spre trecut, cât și spre viitor. Astfel, vom efectua o analiză comparativă și vom urmări tendințele precum digitalizarea monedei și integrarea economiei moldovenești în ecosistemul financiar global. Bazându-ne pe cele mai recente date și analize economice ale BNM, referatul dat urmează să creeze o imagine completă și nuanțată a sistemului ce gestionează fluxul banilor în economia moldovenească.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Odată cu proclamarea independenței în 1991, Republica Moldova a avut ocazia de a-și insitui oficial sistemul monetar. Inițial, au fost utilizate cupoanele de plată ca monedă temporară până la introducerea leului moldovenesc la 29 noiembrie 1993 prin *Decretul prezidențial nr. 200/1993 cu privire la introducerea monedei naționale în Republica Moldova*.

Banca Națională a Moldovei (BNM) este instituția responsabilă de stabilitatea sistemului monetar și financiar al țării, iar la baza performanței sale stau anumite funcții ce contribuie la menținerea unui mediu economic stabil. Acestea sunt:

- emiterea monedei naționale;
- gestionarea rezervelor valutare;
- stabilirea politicii monetare;
- reglementarea și supravegherea băncilor comerciale;

- asigurarea stabilității prețurilor și a cursului de schimb.

Cu referință la anul 2025, la baza sistemului monetar al RM stau anumite componente ce pun în lumină robustețea statului. Unitatea monetară oficială a țării- leul moldovenesc, se încadrează într-un sistem de schimb flotant controlat, ceea ce înseamnă că prețul acestuia față de alte mone-de nu este fix, ci se schimbă în funcție de cererea și oferta de pe piață. BNM are dreptul exclusiv de a emite monede metalice și bancnote ca mijloc de plată bătute și puse în circulație prin intermediul sistemului bancar, asigurând astfel necesarul de numerar pentru economie.

BNM folosește mai multe metode pentru a menține stabilitatea prețurilor și a controla lichiditatea. „În temeiul art.4 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei obiectivul fundamental este asigu-rarea și menținerea stabilității prețurilor”. Printre acestea se numără tranzacțiile pe piața monetară, acor-darea de credite garantate, emiterea de certificate și atragerea de depozite. De asemenea, BNM intervine pe piața valutară, cumpărând sau vânzând valută pentru a echilibra cursul leului.

În continuare, am elaborat o analiză comparativă ce examinează evoluția masei monetare în Republica Moldova, urmărind transformările structurale și cantitative ale agregatelor monetare între anii 2015 și 2025.

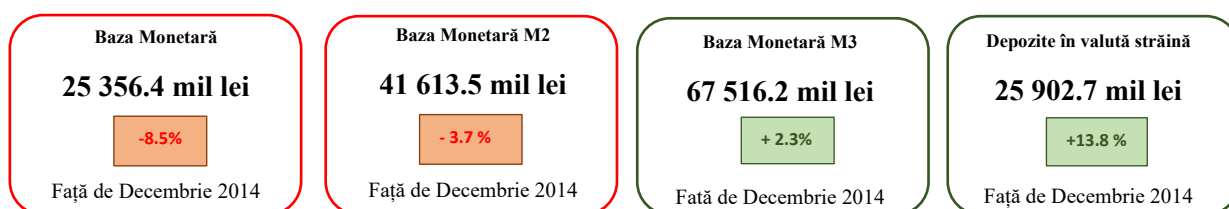

Figura 1. Evoluția Indicatorilor Monetari în Luna Ianuarie 2015

Sursa: elaborat de autor în baza statisticilor din BNM (2015)

Prin analiza comparativă a lunilor ianuarie 2015 și ianuarie 2025, observăm o creștere majo-ră a masei monetare și o evoluție a comportamentului financiar al populației. Studiind figura 1, am atestat că în 2015 se remarcă o tendință de retragere a banilor din economie și o atracție a cetățeni-lor spre economisire în valută, în 2025 asistăm la o expansiune a masei monetare, ceea ce sugerează o mai mare încredere în sistemul financiar și o economie mai stabilă. Totodată, observăm o tendință de digitalizare a economiei naționale, reflectată de încetinirea creșterii numerarului în circulație (M0) și de creșterea agregatelor monetare M1 și M2 (figura 2).

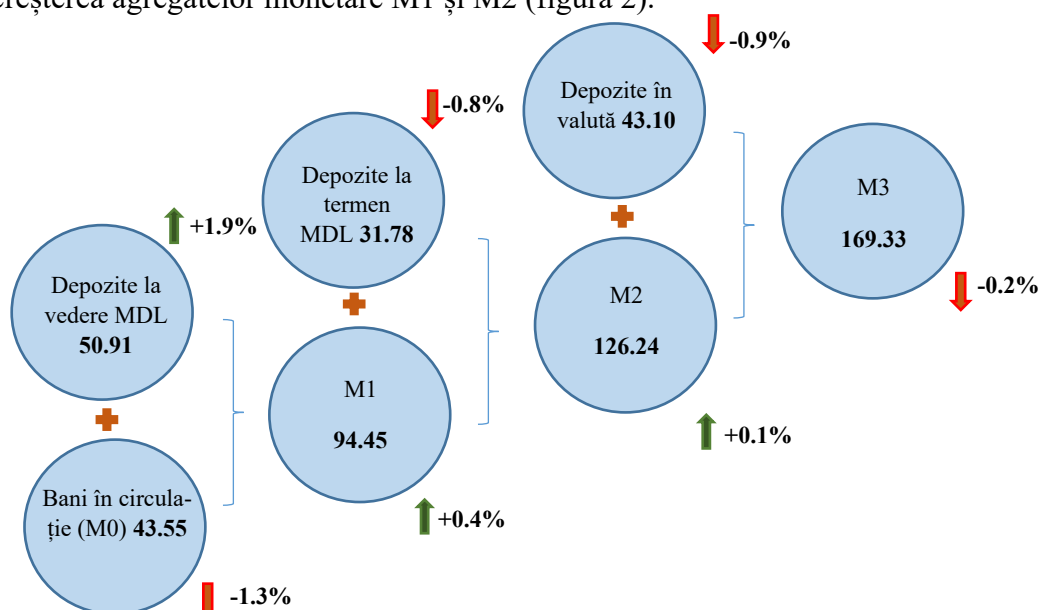

Figura 2. Evoluția masei monetare în luna ianuarie 2025 comparativ cu luna precedentă, miliarde lei

Sursa: elaborat de autor în baza statisticilor din BNM (2025)

Astfel, putem concluziona că dependența de bani lichizi este în scădere. Aceste schimbări pot fi rezultatul progreselor în digitalizarea serviciilor financiare și a unei mai mari stabilități economice, reflectând o economie în continuă maturizare.

Sistemul monetar al Republicii Moldova tinde să se transforme și alinieze la standardele europene. Faptul dat a fost marcat de decizia Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza euro ca monedă de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc începând cu 2 ianuarie 2025, înlocuind astfel dolarul american. Parlamentul Republicii Moldova precizează că „*Obiectivele strategice, setate în prezentul document, sunt orientate spre atingerea scopului major enunțat la elaborarea Strategiei – de a impulsiona dezvoltarea și a asigura funcționarea unei piețe de capital eficiente, integrată armonios în sistemul economic al țării, în vederea susținerii creșterii durabile a acesteia*”.

Uniunea Europeană reprezintă principalul partener comercial și sursa dominantă de remiteri și investiții străine directe (peste 60% din tranzacțiile comerciale și 70% din remiteri fiind denuminate în euro). Această schimbare strategică reflectă orientarea economică tot mai accentuată a țării către zona europeană. Perspectivile sistemului monetar moldovenesc sunt conturate de beneficiile anticipate ale acestei tranziții:

- reducerea fluctuațiilor cursului leului față de euro;
- diminuarea diferențelor dintre cursurile de cumpărare și vânzare;
- scăderea costurilor de schimb valutar.

Deși este o schimbare mai mult tehnică și metodologică, această ajustare a sistemului monetar reprezintă un pas important în procesul de apropiere a Republicii Moldova de standardele economice europene. Astfel, structurile financiare devin mai compatibile cu cele din UE, datele economice sunt mai ușor de comparat, iar investitorii străini capătă mai multă încredere.

În contextul tranziției valutei de referință de la USD la EUR, Banca Națională a Moldovei desfășoară mai multe activități de mare importanță pentru menținerea unui climat economic stabil, sustenabil și bine echilibrat. Procesul include consultări publice și întâlniri tehnice cu bănci comerciale și alte instituții financiare, modificarea cadrului normativ pentru ajustarea cursului oficial de schimb și actualizarea regulamentelor pieței valutare interbancare. De asemenea, BNM adaptează rapoartele și bazele de date și actele normative, vizând doar activitatea sa internă.

CONCLUZIE/ RECOMANDĂRI

În urma analizei sistemului monetar al Republicii Moldova, am explorat evoluția acestuia de la introducerea leului moldovenesc în 1993 până în prezent. De-a lungul anilor, sistemul bancar moldovenesc a trecut prin diverse etape de consolidare și reformare, încercând să răspundă cerințelor pieței și să asigure stabilitatea financiară. În ciuda acestui fapt, sistemul monetar național a demonstrat capacitatea de adaptare la contextele economice schimbătoare, evoluând de la incertitudinile perioadei post-independență către structuri financiare mai mature și aliniate standardelor europene, dar și globale. Rolul principal a fost jucat de către Banca Națională a Moldovei pentru stabilizarea monedei naționale și implementarea politicilor monetare eficiente pentru combaterea incertitudinilor pieței.

REFERINȚE:

1. Agregatele monetare în Republica Moldova (2025). <https://www.bnm.md/ro/content/agregatele-monetare-republica-moldova-0>
2. Evoluția indicatorilor monetari în luna ianuarie 2015 (accesat la 18.03.2025) Disponibil la: <https://www.bnm.md/ro/content/evolutia-indicatorilor-monetari-luna-ianuarie-2015>
3. Evoluția indicatorilor monetari în luna ianuarie 2025 (accesat la 18.03.2025) Disponibil la: <https://bnm.md/ro/content/evolutia-indicatorilor-monetari-luna-ianuarie-2025>
4. Lege pentru aprobarea strategiei naționale de dezvoltare a pieței de capital din Republica Moldova pentru perioada 2025 – 2030 (accesat la 20.03.2025) <https://www.mf.gov.md/sites/default/files/proiect%20de%20lege%20strategia%20sndpc%202030.pdf>

5. Moneda de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc va fi euro. (2025). <https://www.bnm.md/ro/content/moneda-de-referinta-pentru-stabilirea-cursului-oficial-al-leului-moldovenesc-va-fi-euro>
6. Obiectivele politicii monetare (n.d.). <https://www.bnm.md/ro/content/obiectivele-politicii-monetare>
7. Reforma monetară și emiterea leului moldovenesc (1993) https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/23-32.reforma%20monetara%20si%20emiterea%20leului%20moldovenesc.pdf

Coordonator științific: MĂRGINEANU Aureliu, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: margineanu.aureliu@ase.md